

Szellem a fazékból - Svábhegyi szüret

2013 október 06. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

"Ha megöregszem, pincét akarok - írja Márai Sándor -, semmi más nem akarok az élettől." Az ember ül a diófa alatt, könyököl a kecskelábú asztalon, az újbór erjed a hordókban, a diót leverték, "a napnak szelíd ereje van még, mint az öregember szerelmének". Sokunkban él ez a kép a borkészítésről.

A valóság egészen más. "A szőlő szolgabíró, aki munkára hajt, s halasztást nem enged. Aki szőlőt ültet, nagy urat vesz magának" - mondja Jókai. És nem a levegőbe beszél. 1853-tól kezdve, amikor 2200 forintért megvásárolta Schweitzer János hangszerkészítő (csak "hegedőgyárosnak" nevezi) a Költő utcai elhanyagolt kétholdas birtokot, haláláig szinte semmi mással nem foglalkozott, csak írással és kertészkedéssel. Hétesztendei kemény munkába telt, amíg a silány talajt termőre fogta.

Először fákkal ültette be a ház előtti fennsíkot. Aztán betemetette a gödröket, és teraszokat épített. A kövekből mellvédet rakatott, termőföldet hozatott. Mivel az egyedüli forrásvíz a Mátyás kútja volt, ahonnan hordókban kellett fuvarozni a vizet, ciszternák építésére szánta el magát. Az esővizet föld alatti csatornákon vezette a fák gyökereihez. Az összegyűlt iszapot kiszikkasztotta, majd puttonyokban fölfordatta a szőlők tövére. Megküzdött a pajzstetűvel, a levél- és gyökérpenésszel, madarakkal és darazsakkal, a szőlő összes ellenségével.

Némelyik találmányára büszkébb volt, mint akármelyik regényére. Ilyen volt a "darázsfogó tempó". Vásárolt ötven légyfogó harangot, mézzel bekent papirost dugott alájuk, a darazsak rárepültek, és a harang faláról belepotyogtak a szappanvizes vályúba. "Minden üvegharang elfog naponként 20- 40 darazsat és dongót, ez átlag számítva naponként 1500 ellenség. Én ezzel a stratagémával egy szüreti évadban húszezer darazsat és dongót öltem rakásra. Elbújhat mellettem Sámson, aki csak tízezer filiszteust tudott agyonverni egy számarállkapoccsal." Csak azon csodálkozott, hogy a csapdába soha nem tévedtek méhek. A méhecskéknek nyilván van becsületérzésük - gondolta -, nem járnak lopni.

Másik nevezetes hadicsele a "madárijesztő" volt. Amikor a szőlő érni kezdett, a karók között vékony spárgát feszített ki, amire felkötözte a Hon című politikai napilap csíkokra tépett lapjait. Volt belőlük elég a padláson, hiszen ? volt a szerkesztő. "Ezeket a libegő hírlaphasáboktól úgy félnek a madarak, mint az interpellációtól" - írta büszkén.

A szőlőművelést a maga kárán tanulta meg. 1866-ban már közel hatezer liter bort termelt. Mire mindennel készen lett, lecsapott a filoxéra, és szőlőkertjeinek kétharmadát elpusztította. A megmaradt harmadrész azonban mindenért kárpótolta. "Az én asztalomra - írja Kertészgazdászati jegyzetek című munkájában - csak olyan bor kerül, amiről bizonyos vagyok, hogy nincs benne szőlőcukor, se spiritusz, se idegen borkő, se kénsav, se tannin, se fukszin, se glicerín; amely nem ismer se gallizírozást, se petiotirozást, még vizahólyagot sem; az én boromban nincs más, mint a szőlőfűrt nedve." Ekkor már országosan elismert szaktekintély. Tudós professzorokkal levelez, külföldről hozat szaporítóanyagot, kertjeiben több mint háromszáz fajta gyümölcs terem a kormos almától az esperes körtéig, a berzencei szilvától a naspolyáig. Szőlőt többfajta is ültet, az otelló, a kadarka, a mézes fehér mellett amerikai fajtákkal is kísérletezik, de kedvenc bora a "kastélyos" marad, amit három fajtából (kadarka, kékfrankos, csókaszőlő) házasítanak.

A legendás szüretnek minden évben Móric-nap (szeptember 22.) után kezdődtek. Aki kíváncsi, hogyan is zajlott egy ilyen szüret, október 4-én a Jókai-kertben megnézheti. Az író Tóth József faszobrász alakítja törökparadicsomszínház hálóköntösben (mert ettől Jókai nem szívesen vált meg), bár szüretkor kék kötenyt kötött, és maga irányította a kútvölgyi, Orbán hegyi szőlőből érkező fuvarosokat. Feleségét, Laborfalvi Rózát Saly Noémi kadarnagysád kelti életre. Idén is a tavalyi gönceit viseli majd, hiszen - mint bevallotta - nem várhatja el drága Móricától, hogy ebben a rettentő drágaságban esztendőnkint új 's újabb ruhakölteményekben kerülgethesse a káczit. "Azon fellyül mustár- s violaszín rokolya lesz, meleg lájbival, s paprikaszín nagykendővel. Ünneplévén kalárist is kanyarítok a nyakamba, fejembe pedig az illendőség szerént féket húzok. Feltűnő leszek a sokadalomban, de hát kelletik es, hogy lássanak, 's Móricom is elmondhassa: még mindig takaros fehérnép az én vénecske felesége."

A díva szerénysége ne tévessze meg az olvasót. Róza megérte a pénzét. Hol szobányi luxuskacatot vásárolt, hol velencei mozaikkal akarta kirakatni a folyosót. A zongorára ecetesüvegeket állított, a selyemdíványon paradicsomot érlelt, a csirkecsontot, citromhéjat a szekreterfiókba dobálta, a svábhegyi villa pompás szalonjában szabadon mászkáltak a tyúkok, libák. Még malacot is nevelt, amit este bevitt magához a hálószobába, selyempaplannal bevackolta és tejeskávéba mártogatott zsemlyével etette.

Az ilyesmi könnyen kikezdi a férfiember idegeit. "A szerelem oltárán elhamvadnak a lángok - írta Jókai -, bár a tűzhely vonzereje örökké tart." És Laborfalvi Róza, szerencséjére, tudott fűzni. Úgyhogy az író beletörtött sorsába. Olyan lett, mint a vén tűkék. Az évek alatt megtanulta, kinek hol a helye. Az övé itt volt, a Költő utcában. Beleunt saját dicsőségébe, mint a nyitrai tót a két hétig tartó farsangi fánkba.

DR. DRÁBIK JÁNOS
100 ÉVVEL TRIANON UTÁN
DVD A trianoni gyalátról tabumentesen

„Egy film amelyet minden magyarnak látnia kell!”

Ajánló